

31998Y0114(01)

C 9/3

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

14.1.1998

**Wytyczne w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17
oraz art. 65 ust. 5 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali**

(98/C 9/03)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

Przedstawione tutaj w zarysie zasady powinny zapewnić przejrzystość oraz bezstronność decyzji Komisji zarówno w oczach przedsiębiorstw jak również Trybunału Sprawiedliwości przy jednoczesnym respektowaniu posiadanego przez Komisję prawa do ustalania grzywien według własnego uznania, w ramach odnośnego prawodawstwa, w granicach 10 % całości obrotu. Jednakże decyzja taka musi być podjęta zgodnie z konsekwentną i niedyskryminacyjną polityką, która jest spójna z celami nakładania grzywien za naruszenia zasad konkurencji.

Nowa metoda określania kwoty grzywiny będzie zgodna z następującymi przepisami, które na wstępie określają kwotę podstawową, która będzie zwiększona tak, aby umożliwić wzięcie pod uwagę okoliczności obciążających oraz zmniejszana tak, aby wziąć pod uwagę okoliczności łagodzące.

1. Kwota podstawowa

Kwota podstawowa będzie określana w zależności od wagi i trwania naruszenia, które są jedynymi kryteriami, do których istnieje odniesienie w artykule 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17.

A. Waga naruszenia

Przy ocenie wagi naruszenia należy wziąć pod uwagę jej charakter, rzeczywisty wpływ na rynek, tam gdzie może to być zmierzone oraz rozmiar właściwego rynku geograficznego.

Naruszenia będą więc zaliczane do jednej z trzech kategorii: naruszenia o małym znaczeniu, poważne naruszenia oraz bardzo poważne naruszenia.

— naruszenia o małym znaczeniu:

Mogą być to restrykcje handlowe, zwykle o charakterze wertykalnym, ale o ograniczonym wpływie na rynek i mające wpływ jedynie na stosunkowo ograniczoną, chociaż znaczną część rynku Wspólnoty.

Możliwe grzywiny: 1 000 ECU do 1 miliona ECU.

— poważne naruszenia:

Będą to najczęściej horyzontalne lub wertykalne ograniczenia tego samego typu, co powyższe, ale bardziej rygorystycznie stosowane, o większych skutkach rynkowych i wpływające na duże obszary wspólnego rynku. Może to być również nadużywanie pozycji dominującej (odmowa zaopatrzenia, dyskryminacja, wyłączenia, rabaty za

lojalność udzielane przez firmy dominujące po to, aby pozbyć się z rynku konkurentów etc.).

Możliwe grzywiny: 1 milion ECU do 20 milionów ECU.

— bardzo poważne naruszenia:

Ogólnie będą to ograniczenia horyzontalne, takie jak kartele cenowe i podział rynku, lub inne praktyki, które narażają na szwank prawidłowe funkcjonowanie jednolitego rynku, takie jak podział krajowych rynków oraz wyraźne nadużywanie pozycji dominującej przez przedsiębiorstwa posiadające rzeczywisty monopol (patrz decyzje: 91/297/EEC, 91/298/EEC, 91/299/EEC, 91/300/EEC oraz 91/301/EEC ⁽¹⁾ - węgiel sodowy, 94/815/EC ⁽²⁾ - cement, 94/601/EC ⁽³⁾ - pudła kartonowe, 92/163/EC ⁽⁴⁾ - Tetra Pak oraz 94/215/ECSC ⁽⁵⁾ - blacha stalowa).

Możliwe grzywiny: powyżej 20 milionów ECU.

W każdej z tych kategorii, a w szczególności jeżeli chodzi o poważne i bardzo poważne naruszenia, możliwa skala grzywien umożliwi stosowanie zróżnicowanego traktowania przedsiębiorstw w zależności od charakteru popełnionego naruszenia.

Trzeba będzie wziąć również pod uwagę rzeczywiste ekonomiczne możliwości przestępcy spowodowania znaczących szkód innym podmiotom działającym na rynku, w szczególności konsumentom i w zależności od tego ustalić grzywiny na takim poziomie, który zapewni odpowiednio odstraszący efekt.

Ogólnie mówiąc, można również wziąć pod uwagę fakt, że duże przedsiębiorstwa posiadają zazwyczaj wiedzę prawną

⁽¹⁾ Dz.U. L 152 z 15.6.1991, str. 54.

⁽²⁾ Dz.U. L 343 z 30.12.1994, str. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 243 z 19.9.1994, str. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 72 z 18.3.1992, str. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 116 z 6.5.1994, str. 1.

i gospodarczą oraz infrastrukturę, która umożliwi im łatwiejsze zdanie sobie sprawy, że ich działanie stanowi naruszenie i mogą być świadomi konsekwencji wynikających z prawa konkurencji.

Tam, gdzie w naruszeniu uczestniczy kilka przedsiębiorstw (np. kartele), może wystąpić potrzeba, w niektórych przypadkach, stosowania kwot ważonych, określonych w ramach każdej z trzech kategorii w celu wzięcia pod uwagę określonej wagi naruszenia i, tym samym, rzeczywistego wpływ naganego zachowania każdego z przedsiębiorstw na konkurencję, w szczególności tam gdzie istnieje znaczna dysproporcja pomiędzy wielkością przedsiębiorstw popełniających naruszenie tego samego typu.

Tak więc zasada równej grzywny za takie samo postępowanie może, jeżeli wymagają tego okoliczności, prowadzić do nakładania różnych grzywien na przedsiębiorstwa.

B. Czas trwania

Należy wprowadzić następujące rozróżnienia:

- naruszenia krótkotrwałe (ogólnie mniej niż rok): nie ma żadnego wzrostu kwoty grzywny,
- naruszenia o średnim okresie trwania (ogólnie jeden rok do pięciu lat): wzrost do 50 % wartości obliczonej kwoty za wagę naruszenia,
- naruszenia długotrwałe (ogólnie ponad pięć lat): wzrost do 10 % rocznie w stosunku do kwoty obliczonej za wagę przewinienia.

Tak więc takie podejście wskaże na możliwości podniesienia kwoty grzywny.

Ogólnie mówiąc, wzrost grzywny za długotrwałe naruszenia znacznie wzmacnia stosowaną praktykę odnośnie do nakładania skutecznych sankcji na ograniczenia, które mają szkodliwy wpływ na konsumentów w długim okresie czasu. Co więcej, to nowe podejście jest spójne z oczekiwanym efektem obwieszczenia z 18 lipca 1996 r w sprawie nie nakładania lub obniżania grzywien w przypadku karteli⁽¹⁾. Ryzyko zapłaty dużo wyższej grzywny, proporcjonalnej do czasu trwania naruszenia z pewnością zwiększy chęć do ujawnienia naruszenia oraz do współpracy z Komisją.

Kwota podstawowa będzie wynikała z dodania dwóch kwot ustalonych zgodnie z poniższym:

$$x \text{ waga naruszenia} + y \text{ czas trwania} = \text{kwota podstawowa}$$

⁽¹⁾ Dz.U. C 207 z 18.7.1996, str. 4.

2. Okoliczności obciążające

Kwota podstawowa zostanie powiększona, gdy występują okoliczności obciążające takie jak:

- powtarzające się naruszenie tego samego typu przez to samo przedsiębiorstwo (przedsiębiorstwa),
- odmowa współpracy lub próby utrudniania prowadzonego przez Komisję dochodzenia,
- rola przywódcy lub prowokatora naruszenia,
- kroki odwetowe przeciwko innym przedsiębiorstwom mające na celu wzmocnienie praktyk stanowiących naruszenie,
- potrzeba zwiększenia grzywny po to, aby przewyższała ona kwotę nieprawidłowo, w wyniku naruszenia, osiągniętych zysków, gdy istnieje obiektywna możliwość obliczenia tej kwoty,
- inne.

3. Okoliczności łagodzące

Kwota podstawowa zostanie obniżona, gdy występują okoliczności łagodzące takie jak:

- wyłącznie bierna rola lub pójście w ślad za liderem w danym naruszeniu,
- niewdrożenie w praktyce przestępczych porozumień lub praktyk,
- zakończenie naruszenia bezzwłocznie po interwencji Komisji (szczególnie gdy prowadzi ona dochodzenie),
- istnienie uzasadnionych wątpliwości po stronie przedsiębiorstwa, co do tego czy ograniczające działanie rzeczywiście stanowi naruszenie,
- naruszenia popełniane w rezultacie niedbałości lub niezamierzone,
- efektywna współpraca przedsiębiorstwa w toku postępowania, poza zakresem stosowania obwieszczenia z 18 lipca 1996 roku na temat nie nakładania lub zmniejszania grzywien w przypadku karteli,
- inne.

4. Stosowanie obwieszczenia z 18 lipca 1996 r. w sprawie nie nakładania lub zmniejszania grzywien⁽²⁾

⁽²⁾ Patrz przypis 6.

5. Uwagi ogólne

- a) Jest oczywiste, że ostateczna kwota obliczana zgodnie z tą metodą (bazowa kwota powiększona lub pomniejszona procentowo) nie może w żadnym przypadku przewyższać 10 % całkowitego obrotu przedsiębiorstw, zgodnie z art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17. W przypadku porozumień, które są nielegalne w ramach Traktatu ECSC, limit przedstawiony w art. 65 ust. 5 stanowi dwukrotną wartość obrotu w omawianych produktach, powiększoną w pewnych przypadkach do max. 10 % wartości obrotu przedsiębiorstw produktami Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (ECSC).

Rok obliczeniowy stanowiący postawę do obliczenia światowych obrotów firmy musi, na ile to możliwe, być rokiem poprzedzającym w stosunku do tego, w którym decyzja została podjęta lub, gdy dane liczbowe nie są osiągalne, rok jeszcze wcześniejszy.

- b) W zależności od okoliczności należy wziąć pod uwagę, gdy powyższe obliczenie zostanie już dokonane, pewne obiektywne czynniki, takie jak określony kontekst ekonomiczny, wszelkie korzyści finansowe i ekonomiczne uzyskane

przez naruszających prawo (patrz dwudziesty pierwszy raport na temat polityki konkurencji, punkt 139), konkretną charakterystykę omawianego przedsiębiorstwa oraz realną możliwość zapłaty w określonym kontekście społecznym, grzywna powinna być dostosowana do tych wszystkich elementów.

- c) W przypadkach dotyczących związków przedsiębiorstw, podejmowane decyzje, na ile to możliwe, powinny być adresowane oraz grzywny nakładane na poszczególne przedsiębiorstwa należące do związku. Gdy nie jest to możliwe (np. gdy związek składa się z kilku tysięcy przedsiębiorstw) oraz z wyjątkiem przypadków objętych Traktatem, całościowa grzywna nałożona na związek przedsiębiorstw, obliczona zgodnie z zasadami zarysowanymi powyżej, powinna odpowiadać ogólnej kwocie indywidualnych grzywien, które mogłyby być nałożone na każdego z członków związku.
- d) Komisja rezerwuje sobie również prawo, w pewnych przypadkach, do nakładania symbolicznej grzywny 1 000 ECU, która nie pociąga za sobą żadnych obliczeń opartych na czasie trwania naruszenia oraz okolicznościach obciążających lub łagodzących. Uzasadnienie nałożenia grzywny powinno być zawarte w decyzji.